

18.30 a 20.30 hores

- Anna M. Balaguer: *De la Numismàtica a la Història de la moneda.*
- Josep-Maria Ferran i Torrent; Josefina Masip i Tarragó: *Els treballs de recerca pedagògica catalana de la filial i el paper de l'Institut d'Estudis Catalans.*
- Joan-F. Cabestany i Fort: *ARCAT: una tasca d'investigació a partir de l'obra científica de Josep Puig i Cadafalch.*
- Enric Pujol: *L'IEC i la institucionalització de la historiografia catalana.*
- Margarida Genera i Monells: *L'aportació de l'Institut d'Estudis Catalans a la investigació en Prehistòria.*
- Joan Ganau Casas: *La gènesi del Servei de Conservació i Catalogació de Monuments de l'Institut d'Estudis Catalans (1900-1915).*

NOTÍCIES

El Consell Comarcal de l'Urgell ha assolit la propietat del castell de Maldà, segons un acord signat amb els actuals barons de Maldà. L'administració realitzarà tota mena d'obres de consolidació i restauració de les restes de l'edifici, respectant un espai per als seus antics propietaris. Aquest monumental castell ha estat molts anys força descuidat en la seva conservació. Esperem que la nova situació administrativa d'aquest monument del patrimoni arquitectònic permeti una millor gestió de conservació.

De moment no té tanta sort el castell d'Eramprunyà (Gavà, Baix Llobregat), senyoriu durant l'època medieval de la família March. L'abandó de les restes per part dels actuals propietaris és total, fins i tot en no consentir la restauració de la capella castellera de Sant Miquel, d'origen romànic, tot i les transformacions que ha sofert, com la dels anys 1522 i 1868. L'antic portal romànic, molt degradat, és mut testimoni de la història d'aquesta església. Es una llàstima que un castell amb una història mil·lenària resti en una situació d'abandonament, tot i els esforços portats a terme per l'ajuntament de Gavà.

* * *

El pont gòtic que unia les poblacions de Sant Celoni i de Santa Maria de Palautordera ha estat, durant anys, trencat i abandonat. Els ajuntaments d'aquestes poblacions han cregut gairebé un deure recuperar aquesta obra pública, l'abandonament de la qual, amb l'ajut de l'espoliació de les seves pedres —en benefici d'alguna obra particular—, havia augmentat la seva degradació fins a límits molt importants. Els ponts gòtics tenen un interès constructiu que fins fa pocs anys no havia estat valorat pels estudiosos de l'arquitectura. Per sort aquests darrers anys s'han restaurat algunes d'aquestes obres, fet que ha permès el seu estudi. Esperem que la iniciativa d'aquests dos ajuntaments arribi a bon terme i que aviat hom pugui passejar d'una riba a l'altra del riu Tordera utilitzant el centenari "pont trencat".

* * *

L'ajuntament de Sant Adrià de Besòs ha pensat dignificar una portalada gòtica, situada en un descampat, provinent del convent del Carme de Barcelona. Aquest element constructiu recorda l'enderroc de molts monuments, conseqüència del dissortat any 1835. Aquesta peça arquitectònica ha estat oblidada durant un segle, però contemplada per tots els viants que circulaven per la carretera de la costa. Convertir aquesta portalada en un símbol de la població i de la seva entrada, creiem que és una bona pensada per part de l'ajuntament de Sant Adrià, alhora que també un record de les pedres que no tingueren tanta sort i es convertiren en material de construcció per al port modern de Barcelona.

* * *

La Cartoixa d'Scala Dei (Morera del Montsant, Priorat), fundada l'any 1167, havia servit, des de la desamortització eclesiàstica (1835), com a pedrera per a tota mena d'obres públiques i privades realitzades als seus voltants. L'any 1980 fou declarada Monument Nacional, i finalment les seves restes adquirides per la Generalitat de Catalunya, la qual ha iniciat la seva recuperació amb una tasca preliminar de delimitació del seu perímetre, establint un servei de vigilància permanent del monument. La Cartoixa és una ruïna, però, amb tot, en resta l'església (segles XII-XIII), amb part de la volta esfondrada i amb la construcció més emblemàtica i característica: la façana neoclàssica del segon recinte. Malgrat el seu estat ruïnós pensem que la seva visita és interessant i gairebé obligada, per tal de tenir un millor coneixement de l'arquitectura d'època cistercenca.

* * *

En la Circular número 167 (pàgina 151) informàvem de la descoberta de dues figures gòtiques de les vint-i-quatre que componien l'ornamentació de l'arqueta d'argent de Sant Martíà de Banyoles. En un primer moment semblava que la devolució d'aquestes imatges, robades pel conegut lladre Erik el Belga, retornarien sense cap mena de dificultat al monestir de Sant Esteve. Les darreres informacions al respecte són que el propietari reclama el preu que en el seu moment pagà per la seva adquisició, feta en la ignorància de la seva procedència. El problema serà determinar jurídicament la validesa de les operacions de compravenda fetes des del moment del robatori fins arribar a la subhasta. La incongruència de tot l'afer ha augmentat a causa de les declaracions d'Erik el Belga, en el sentit que la seva col·laboració a la recerca de les peces espoliades durant la seva trajectòria de "bandoler de camí ral" té un preu. Negoci rodó: cobrar dues vegades, en robar i en recuperar.

* * *

El robatori de les obres d'art és un mal crònic, com ho demostra la substracció de diverses imatges religioses pertanyents a l'església de Sant Fèlix de Vilac (Val d'Aran). La més valuosa és una talla daurada de la Mare de Déu de Gràcia (segle XIV) i les altres peces del segle XVIII. El robatori s'efectuà a la sagristia, després de forçar els corresponents panys. Aquest, com altres robatoris, ha donat lloc a continuar el sempre polèmic i desagradable tema de la custòdia del patrimoni artístic en les isolades esglésies parroquials de moltes contrades de Catalunya. Es fa difícil no entrar en aquesta polèmica, de com i on s'han de conservar aquestes obres d'art, no solament patrimoni de l'església sinó també dels feligresos que en el seu dia —moltes vegades— en foren els seus donadors i avui representen, o són el lligam, entre el passat i el present i, certament, despullar d'aquests símbols aquestes esglésies mig oblidades comporta polèmica. Pocs dies després d'aquests fets el Congrés de Diputats de Madrid va aprovar, per unanimitat, una proposició no de llei per tal de millorar la protecció del Patrimoni Cultural. La realitat és més complexa i complicada: les mesures van per darrere de l'activitat dels lladres.